

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om FN's økonomiske sanktioner mod Irak og konsekvenserne for den irakiske befolkning, og hvilke initiativer agter regeringen at tage i forhold til en oplysning af sanktionerne og for at sikre efterfølgende beskyttelse af befolkningen i Irakisk Kurdistan?«

Af Villy Søvndal (SF), Knud Erik Hansen (SF) og Jes Lunde (SF).

(Forespørgslen anmeldt 16/1 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/1 2001).

Begrundelse

Villy Søvndal (SF):

10 år efter Golfkrigen er Iraks befolkning fanget i en dødelig knibtang mellem Saddam Hussein og sanktionerne mod Irak. Civilbefolkningen betaler en uhyggelig høj pris for den fastlåste situation. Hvert tredje barn i Irak er i dag fejleren eller underernæret. 500.000 børn, en halv million børn, under 5 år er døde siden 1991, viser tal fra FN's verdenssundhedsorganisation, WHO. Befolkningen befinder sig i en stadig mere desperat situation, hvor sundhedssystemet smuldrer, hvor arbejdsløsheden er højere end 50 pct., og hvor fattigdommen er katastrofal med sygdomme, som er typiske for ulande.

Vi har rejst forespørgslen i dag for at få den danske regering til aktivt sammen med andre lande, der i stigende grad udtrykker skepsis over for sanktionernes virkning, at arbejde for at få løst den fastlåste situation op af hensyn til den irakiske civilbefolkning. Alle, der har arbejdet tæt på problemerne i Irak, dokumenter, at sanktionerne også rammer uskyldige i et helt urimeligt omfang. Det er muligt – vi deler i SF den opfattelse – at Saddam Hussein synes at være villig til at ofre sin egen befolkning. Men er de vestlige lande, er Danmark parat til fortsat at lade dette ske?

Hvis ikke, så synes den eneste vej frem at være at hæve handelsembargoen mod civile varer, samtidig med at embargoen mod våben og militært relateret teknologi bevares. For som Jørgen Poulsen, generalsekretær i Dansk Røde Kors, skriver i Aktuelt den 16. januar i år: »Verdenssamfundet er nødt til at se på sanktionsvåbenet, for det er langtfra ublodigt, og det rammer uskyldige mennesker i helt urimeligt om-

fang. Sanktioner kan dræbe – og de gør det i Irak«.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne takke for forespørgslen, som jeg mener falder på et meget relevant tidspunkt, hvor der er stor international opmærksomhed og debat om politikken i forhold til Irak.

Jeg havde selv lejlighed til at drøfte spørgsmålet med FN's generalsekretær, Kofi Annan, under mit besøg i New York for et par uger siden. Og i den forbindelse understregede jeg den vægt, regeringen tillægger, at Irak efterlever Sikkerhedsrådets resolution. Men samtidig udtrykte jeg støtte til de overvejelser, der foregår aktuelt om i højere grad, som også hr. Søvndal var inde på, at målrette sanktionerne mod det irakiske regime og begrænse de negative konsekvenser for den civile befolkning.

Det er vigtigt at understrege, at FN's Sikkerhedsråds sanktioner mod Irak opretholdes som led i våbenhvilebetingelserne efter krigen om Kuwait i 1990-1991. Her accepterede Irak bl.a. at give afkald på alle sine masseødelæggelsesvåben og langtrækkende raketter. Så snart FN kan bekræfte, at Irak har levet op til sine forpligtelser om at destruere eksisterende lagre af masseødelæggelsesvåben og at opgive udviklingen af nye våben, hæves sanktionerne.

Formålet med sanktionerne er altså ikke at vælte Saddam Hussein, men at forhindre ham i at føre krig mod sin egen befolkning eller mod sine naboer med masseødelæggelsesvåben.

Desværre har Iraks regering i de sidste 10 år trukket sagen om afvikling af masseødelæggelsesvåben i landet helt urimeligt i langdrag gennem en omfattende chikane af FN-våbeninspektørernes arbejde.

Den første undersøgelseskommission, UNSCOM, United Nations' Special Commission, der blev nedsat af Sikkerhedsrådet i 1991, blev budt helt uacceptable arbejdsvilkår fra det irakiske regimes side. Og det udviklede sig som bekendt så vidt, at Irak i 1998 nægtede at give våbeninspektørerne yderligere adgang til landets territorium.

Til afløsning af UNSCOM etablerede Sikkerhedsrådet ved resolution 1284 i december 1999 i stedet en ny overvågningskommission kaldet UNMOVIC, United Nations Monitoring Verification and Inspection Committee. Heller ikke